

Так, формування світогляду майбутнього вчителя іноземної мови є актуальним завданням сучасної вузівської освіти, що потребує для свого ефективного впровадження відповідного організаційного і методичного забезпечення, чому і будуть присвячені наші подальші публікації.

Література:

1. Андреева Г.М. Социальная психология. 2 изд. - М.: Изд-во МГИ, 1988. - 429 с.
2. Арцишевский Р.А. Мировоззрение: сущность, специфика, развитие. - Львов: Вища школа, 1986. - 197 с.
3. Борисовский А.М., Сухомлинский В. А. Книга для учащихся. - М. : Просвещение, 1985. - 728 с.
4. Быстрицкий Е.К. Феномен личности: мировоззрение, культура, бытие. - К.: Наук. думка, 1991. - 195 с.
5. Выготский Л. С. Педагогическая психология / Под ред. В.В.Давыдова. - М.: Педагогика, 1991. - 480 с.
6. Научное мировоззрение и социалистическая культура. - К.: Наукова думка, 1988. - С. 3 -292.
7. Руденко Ю.Д. Формування в учнів науково-матеріалістичного світогляду. - К.: Рад. школа. - 1977. - 126 с.
8. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. - К.: Видавничий центр "Академія", 2001. - 528 с.
9. Человек и мир человека: Категории "человек и мир в системе научного мировоззрения. - К.: Наукова думка, 1977. - 342 с.

УДК 37.01 3.42:343.811

С.О. ЧЕБОНЕНКО

*начальник циклу педагогіки та психології
Чернігівського юридичного коледжу
Державного департаменту України
з питань виконання покарань, к.пед.н.*

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ КУРСАНТІВ ДО МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОЦЕСІ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Анотація. У статті розглянуто особливості діяльності персоналу органів та установ

виконання покарань, а також функції безпосереднього керівника практики, виконання яких сприятиме успішній адаптації курсантів до майбутньої професійної діяльності.

Ключові слова: професійна діяльність, адаптація, практика.

Аннотация. В статье рассмотрены особенности деятельности персонала органов и учреждений исполнения наказаний, а также функции непосредственного руководителя практики, выполнение которых будет способствовать успешной адаптации курсантов к будущей профессиональной деятельности.

Ключевые слова: профессиональная деятельность, адаптация, практика.

Annotation. The article is dedicated to peculiarities of penitentiary personnel activity and functions of direct practice supervisor aimed at improving cadets' adaptation to future professional activity.

Key words: professional activity, adaptation, practice.

Актуальність теми. Кожного року майбутні співробітники органів та установ виконання покарань проходять практику. Трапляється так, що їх адаптація до умов службової діяльності проходить непросто, свідченням цього є невміння встановлювати стосунки як з персоналом, так і засудженими, помилки в роботі, порушення виконавчої дисципліни, розчарування у вибраній професії тощо. Тому

одним з важливих напрямків підготовки курсантів до майбутньої роботи під час проходження практики є забезпечення умов для їх успішної професійної адаптації. Успішна адаптація має сприяти пристосуванню майбутнього фахівця до професійної діяльності у відповідності з її вимогами та власними потребами, мотивами, схильностями та інтересами курсанта. Таким чином, аналіз компонентів професійної діяльності та розгляд умов для успішної адаптації курсантів до неї у процесі проходження практики, виступає актуальним питанням.

Останні дослідження і публікації. На те, що професійні функції виступають першоджерелом формування системи вимог підготовки спеціалістів у сфері професійної діяльності вказують дослідження, які проводили К. Альбуханова-Славська, А. Асмолов, М. Дяченко, В. Кагерманьян, Л. Кандилович, О. Леонтьев, С. Рубінштейн, Г. Суходольський.

Аналіз публікацій свідчить, що проблема професійної діяльності пенітенціарного персоналу органів та установ виконання покарань розглядається в роботах вітчизняних та зарубіжних науковців: А. Галая, В. Генералова, Н. Гук, Р. Калужного, С. Лузгіна, В. Льовочкіна, В. Медведєва, О. Пташинського, Г. Радова, С. Сергєєва, Н. Томіної, А. Ушатікова, С. Фаренюка, В. Фєфєлова, Т. Якимчука і ін.

Їхні дослідження тісно переплітають із дослідженнями науковців, які вивчали різноманітні аспекти професійної діяльності працівників органів внутрішніх справ, серед яких можна назвати таких як П. Акєнтєв та О. Бродченко, В. Андросюк, В. Барко, О. Губарева, В. Дяченко, Н. Ковальської, І. Михайличенко, В. Отрєшко, В. Посметний, О. Тімченко, Л. Чєвердюк, С. Яворський і ін.

Разом з тим, аналіз літератури свідчить, що проблеми професійної діяльності та адаптації молодих співробітників органів та установ виконання покарань до роботи потребують подальшого вивчення.

Мета даної публікації: розглянути особливості професійної діяльності персоналу установ виконання покарань та окреслити умови, які б сприяли успішній адаптації курсантів до виконання поставлених перед ними завдань під час проходження практики.

Виклад матеріалу. У загальному виді професійна адаптація визначається як «пристосування людини до нових для неї умов праці, оволодіння особистістю ціннісними орієнтаціями в межах професії, усвідомлення основних мотивів та головної мети в новій для індивіда діяльності, зближення внутрішніх, суб'єктивних норм людини та професійної групи, засвоєння основних компонентів професійної діяльності (завдань, способів, засобів, результатів та умов). При зміні однієї з цих умов відбувається перебудова адаптаційних механізмів з урахуванням більш високих вимог, які пред'являються до індивіда оточуючим середовищем...» [15].

Вивчення особливостей професійної діяльності дає можливість, на думку Н. Ковальської, «не тільки обґрунтувати шляхи, методи й засоби вдосконалення діяльності, але також досліджувати фундаментальні явища психіки (формування суб'єкта праці, розвиток здібностей, механізми регуляції функціональних станів, прояву особистісних особливостей у трудовому поведінні і ін.)» [9, с. 246].

В. Андросюк, Л. Казміренко, Я. Кондратьєв [12] зазначають, що діяльність характеризується спрямованістю; наявністю специфічних цілей; особливостями об'єктів діяльності; конкретними методами і засобами досягнення мети; наявністю специфічних умов діяльності

Беручи участь спочатку в навчально-професійній, а потім і в професійній діяльності, людина не тільки здобуває адекватні уявлення про свою професію і про власні можливості, але й активно розвиває їх. Формуючись як суб'єкт професійної діяльності і формуючи ставлення до себе як до діяча, вона розвивається як особистість.

Е. Зеєр [4] професійну діяльність трактує як соціально значущу діяльність, виконання якої потребує спеціальних знань, умінь і навичок, а також професійно обумовлених якостей особистості. Він відмічає, що в залежності від змісту праці розрізняють різні види професійної діяльності. Співвідношення цих видів з вимогами, що пред'являються до людини, утворюють професії.

Серед різних видів правоохоронної діяльності - професійної діяльності співробітників органів внутрішніх справ В. Барко [1] виділяє діяльність, пов'язану з виконанням покарання і перевихованням засуджених, тобто пенітенціарну діяльність. Цією діяльністю займаються співробітники органів та установ виконання покарань.

Специфічний зміст зазначеної діяльності полягає в організації виховної роботи з різними категоріями засуджених, у вивченні особистості засудженого і здійсненні психолого-педагогічного впливу на них, регулюванні міжособистісних і міжгрупових стосунків; роботі по підготовці засуджених до життя на волі, допомозі у трудовому і побутовому влаштуванні; залученні засуджених до трудової діяльності, формуванні соціально корисних навичок, залученні до освітнього і професійного навчання; вивченні процесів формування груп з негативною спрямованістю; забезпеченні належного правопорядку в установі виконання покарань, безпеки персоналу та спецконтингенту; нагляді за поведінкою засуджених; проведенні обшуків, оглядів засуджених і застосування заходів примусу; проведенні службових розслідувань, дізнання і невідкладних слідчих дій; профілактичний роботи з метою недопущення надзвичайних подій та злочинів.

Зазначимо, що служба в органах та установах ДКВС України має свої специфічні соціально-психологічні особливості, до яких відносяться: велика соціальна та державна значущість пенітенціарної діяльності; висока фізична, інтелектуальна та емоційна напруженість, темп та динаміка її протікання; більш жорстка, в порівнянні з іншими професіями, регламентація та правове регулювання взаємостосунків між її учасниками; можливість виконання обов'язків в різних кліматичних, погодних умовах, часових інтервалах тощо; висока ступінь колективності діяльності; високий рівень організації взаємин по вертикалі і по горизонталі; часта зміна одних видів діяльності, дій на інші, що може бути зумовлено різною оперативною обстановкою тощо.

Слід також вказати, що праця персоналу місць позбавлення волі - це різновид служби у державних органах, де передбачається можливість володіння та використання інформації, що є державною (службовою) таємницею (конфіденційною інформацією). Підтвердженням цієї тези є висловлювання В. Медведєва щодо воєнізованого характеру пенітенціарної діяльності, де взаємовідносини співробітників між собою та об'єктами діяльності визначаються в основному відомими та внутрішньовідомими документами з високим ступенем регламентації. Одночасно це спеціальна інтелектуальна практична діяльність з підвищеною активністю та відповідальністю виконавців [8].

У контексті вивчення особливостей професійної діяльності персоналу ДКВС на увагу заслуговує дослідження, здійснене А. Галаєм. Автор, проаналізувавши організаційно-правові засади формування та функціонування персоналу УВП, акцентує увагу на необхідності розгляду класифікації пенітенціарного персоналу з метою висвітлення особливостей професійної діяльності та визначення функцій окремих категорій працівників УВП.

До основних функцій [2], які мають виконувати співробітники УВП виносяться: організація службової діяльності всіх підрозділів, забезпечення охорони, громадського порядку в установах, організація служби варт по охороні колонії та несення бойової служби вяртами з конвоювання, розшуковими нарядами, охорона та оборона об'єктів

за умови надзвичайних обставин та ситуацій, організація дій у спеціальних операціях по затриманню небезпечних та особливо небезпечних злочинців та інші.

Ця діяльність характеризується також складними умовами протікання, які закономірно відображаються особистістю на психічному рівні у вигляді тривожності, страхів, стресів тощо. Фактори появи таких станів: раптовість, несподіваність виникнення та прояву різних ситуацій службової діяльності; загроза нормальній життєдіяльності і здоров'ю індивіда (діяльність службовців пов'язана із застосуванням фізичної сили, спеціальних засобів, зброї тощо); небезпека життя і здоров'ю (особливо у випадках супроводу, затримки небезпечних злочинців, порушників правопорядку); незвичність та новизна ситуацій; невизначеність (повна або ж часткова відсутність інформації, її нестача); надлишок інформації (при перевищенні інформації про певні події явища виникає загроза щодо проведення глибокого і точного їх аналізу і формулювання адекватних висновків); дефіцит часу (на аналіз, оцінку обстановки, прийняття рішення і виконання конкретних дій, у порівнянні зі звичними умовами діяльності, службовцям відводиться дуже мало часу); відповідальність (за виконання наказів і розпоряджень, згідно із наказами, інструкціями, співробітники несуть юридичну відповідальність; окрім цього, на них покладається висока соціальна, моральна відповідальність за власні дії та вчинки); усвідомлення співробітниками особливого характеру та результатів службової діяльності; рядовий та начальницький склад КВУ переносить тривалі труднощі, дискомфорт, а іноді навіть поневір'яння, що пов'язані з відсутністю належних для успішної життєдіяльності умов (під час варті, наряду, патрулювання, оперативного-розшукової діяльності тощо) [6; 7; 14].

У період проходження практики в установі повністю змінюється соціальне оточення курсанта, значно обмежується коло спілкування. Це вимагає від нього вміння правильно будувати свої службові взаємостосунки із колегами, засудженими, виробляти адекватні емоційні та поведінкові реакції. В правовому відношенні також існують суттєві обмеження. Більш жорсткого і нормативного регулювання зазнають діяльність і взаємостосунки між співробітниками. Чіткий розпорядок дня, який забороняється порушити, регламентує діяльність в часі та діях, обмежує свободу курсантів у прийнятті власних рішень, у розподілі свого часу за бажанням. Просторові обмеження у службі полягають в тому, що кожний вид діяльності передбачає точне знаходження курсанта у конкретному визначеному службовому місці, яке детермінується інструкціями та приписами.

Всі вищезазначені особливості служби можуть призвести до появи у практикантів певних психологічних зрушень, зривів, конфліктів, складностей у професійній діяльності, особливо в період адаптації.

Виділення специфічних особливостей діяльності потребує чіткого визначення основних функцій, завдань, обов'язків та вимог до діяльності практиканта.

До них можна віднести дії, які за визначенням О. Столяренка [10] спрямовані на вирішення психологічних завдань і здійснюються психологічними засобами та прийомами: психологічний вибір ліній поведінки, вивчення психології різних категорій засуджених та прогнозування їх поведінки, встановлення психологічного контакту, психологічна тактика, психологічна оцінка ситуації і ін.

Виходячи із аналізу посадових інструкцій, службової документації серед особливостей професійної діяльності курсантів можна виділити:

- 1) велику соціальну та державну значущість діяльності;

- 2) публічний характер професійної діяльності та більш жорстку, в порівнянні з іншими професіями, правову регламентацію професійної поведінки, порушення якої передбачає відповідну юридичну відповідальність;

3) специфіку завдань та наявність владних повноважень щодо питань життєдіяльності засуджених (наприклад: вимагати від засуджених дотримання правил поведінки і ін.);

4) процесуальну самостійність (тобто самостійність у визначенні протиправності в поведінці засуджених; самостійність у прийнятті рішення);

5) можливість застосування до спецконтингенту, за передбачених національним законодавством правових підстав та в установленому порядку, заходів фізичного впливу, спеціальних засобів;

6) субординацію у взаємостосунках з молодшим, середнім, старшим та вищим начальницьким складом органів та установ ДКВС (високий рівень організації взаємин по вертикалі і по горизонталі);

7) специфіку спілкування із засудженими (комунікативний аспект характеризується значним впливом кримінальної субкультури на психіку та поведінку персоналу; процедура спілкування із засудженими часто носить конфліктогенний характер);

8) екстремальний характер діяльності (постійна небезпека життя та здоров'ю; ризик, очікування ризику; напруженість і стресогенність і ін.);

9) потенційну можливість певних психічних зрушень, зривів, конфліктів, професійної деформації та складностей у професійній діяльності;

10) постійну готовність до участі у заходах щодо ліквідації надзвичайних ситуацій;

11) несприятливі соціально-гігієнічні умови (ненормований робочий день, велика кількість обов'язків, значна кількість контактів з людьми, ізольованість установи);

12) потребу внутрішньої активності (напруги пам'яті, уваги, мислення, волі і ін.)

13) чіткий розпорядок дня та несення служби згідно з графіком;

14) часту зміну одних видів діяльності, дій на інші;

15) високу ступінь колективності діяльності.

Таким чином, професійна діяльність практикантів належить до складних видів людської діяльності, що обумовлює складнощі у пристосуванні до неї. Питання успішної адаптації курсантів може бути успішно вирішене лише за умови чіткого розуміння того, чому їх навчати, що конкретно формувати, удосконалювати і підтримувати. Навчати слід тому, що необхідно для службової діяльності, при цьому мають формуватися необхідні знання, вміння, навички та якості особистості, які відповідають її вимогам.

Зокрема Л. Завацька, говорячи про конкретизацію діяльності соціального педагога зазначає, що вона «впливає із його основних функцій: діагностичної, прогностичної, комунікативної, реабілітаційної, корекції. Для реалізації цих функцій соціальний педагог повинен мати фундаментальну професійну підготовку, знання в різних галузях психології, педагогіки, фізіології, економіки, законодавства, статистики; володіти інформацією про сучасні політичні, соціальні й економічні процеси в суспільстві й критично їх оцінювати; вміло контактувати й взаємодіяти з різними типами клієнтів; мати професійний такт, який може допомагати викликати симпатію і довіру у клієнта, зберігати професійну таємницю, проявляти делікатність у всіх питаннях, що стосуються сторонньої людини; вміти оперативно приймати потрібне рішення навіть в екстремальних ситуаціях» [3, с. 14].

На основі вище перерахованих основних функцій соціального педагога науковець виділяє такі загальні якості спеціаліста:

1. Високий професіоналізм, компетентність у різноманітних проблемах, високий рівень загальної освіти і культури (в тому числі і духовної), володіння суміжними спеціальностями і знаннями з педагогіки, психології, юриспруденції та ін.

2. Доброта, любов до людей, душевність, доброзичливість, чуйність, бажання прийняти чужий біль на себе, милосердя, людяність, відчуття співпереживання і емпатія.

3. Комунікабельність, вміння правильно зрозуміти людину і поставити себе на її місце, гнучкість і делікатність, тактовність у спілкуванні, вміння слухати, спроможність підтримати іншого і стимулювати його на розвиток особистих сил, вміння викликати довірливе ставлення до себе, організаційні здібності [3, с.16].

Професійна адаптація молодого працівника виявляється у його пристосуванні та звиканні до характеру, режиму та умов праці, у певному рівні оволодінні фаховими знаннями, вміннями та навичками, у формуванні необхідних професійних якостей особистості, які потрібні для успішного оволодіння даною спеціальністю і включає в себе такі компоненти:

- адаптація до змісту діяльності;
- адаптація до умов діяльності;
- адаптація до службового колективу;
- адаптація до стосунків з керівництвом;
- включення в первинну (малу) групу колег;
- включення у процеси саморозвитку (розвиток мотивації, оволодіння професійними знаннями, становлення професійних вмінь, навичок і ін.) [5].

Сприяти професійній адаптації курсантів та визначати її результативність покликані керівники органів та установ виконання покарань, безпосередні керівники практики, представники навчального закладу.

Таким чином, головною метою наставника є забезпечення поступальної передачі підшефному професійного досвіду і майстерності, підтримка професійного становлення молодого працівника, формування у нього належних особистісних і ділових якостей, необхідних для ефективної службової діяльності [15].

Наставник має міцно володіти сам тими знаннями і навичками, яким збирається вчити підшефного, слідувати тим ідеалам і установкам, до яких його закликатиме. Беззаперечним залишається правило: найкращий приклад для підлеглого є особистий приклад керівника, а для підшефного - наставника. Наставник повинен відчувати щирю особисту зацікавленість у підготовці підшефного, сприймаючи його як свого спадкоємця в професійній діяльності [15].

Входження практиканта у сферу професійної діяльності можна умовно поділити на декілька етапів. На першому ознайомчому етапі, безпосередній керівник практики має здійснити попереднє соціально-психологічне вивчення особистості закріпленого курсанта, з'ясувати ті важливі фактори, які можуть впливати на успішність його адаптації як позитивно, так і негативно. До таких факторів можна віднести найбільш виражені риси і якості характеру, переважаючи психоемоційні стани, рівень знань та досвіду тощо.

Під час проходження основного етапу практики, головне завдання безпосереднього керівника полягає у спільному плануванні діяльності, концентрації уваги практиканта на дотриманні службової дисципліни, умовах служби і поведінки в побуті, наданні порад та рекомендацій для упередження можливих помилок курсанта, що пов'язані з неадекватною самооцінкою своїх можливостей. Безпосередній керівник практики повинен ввести курсанта у стан справ, ознайомити з характером і особливостями запланованих заходів. Інформація повинна бути точною і зрозумілою для практиканта. Відсутність або дефіцит подібної інформації, як правило, супроводжуються непевністю практиканта та виникненням негативних психічних станів.

Для підтримання у курсанта психологічної впевненості, встановлення довірчих неформальних стосунків та доброзичливої атмосфери співробітництва з представниками різних служб установи, безпосередній керівник практики має супроводжувати підшефного, надавати йому допомогу, встановити контроль за служ-

бовим навантаженням та веденням документації практики (планів та щоденника), вносити корективи і уточнення в діловій, доброзичливій формі.

Разом з тим наставник не має надмірно опікати підшефного і виконувати його завдання. Потрібно з першого дня формувати у підшефного здатність до творчої, самостійної роботи, поєднуючи це з докладним і чітким його інструктуванням зі змісту кожного завдання, що доручається. Однак, наставнику не слід впадати і в іншу крайність, залишаючи підшефного наодинці з завданням, забезпечуючи тільки періодичний контроль [13].

Наприкінці практики, безпосередній керівник має допомогти курсанту своєчасно оформити звітну документацію, скласти на нього відгук або характеристику, виставити оцінку за результатами виконання ним завдань практики.

Висновок. Аналіз змісту діяльності персоналу установ виконання покарань показав, що вона пов'язана з виконанням різноманітних функцій, взаємодією з структурними підрозділами перед якими поставлені завдання побутового, медичного, виробничого, режимного характеру тощо. Виконання завдань практики курсантами та напрацювання професійних умінь та навичок під час проходження практики неможлива без успішної адаптації до різних видів діяльності. Участь безпосереднього керівника практики в адаптаційному процесі курсанта має носити безперервний характер, а сам він повинен мати набір таких важливих педагогічних якостей як вміння пояснювати та планувати спільну роботу, контролювати та виправляти помилки курсанта, робити критичні зауваження та висновки, що має сприяти входженню молодого співробітника в сферу професійних стосунків як з персоналом колонії так і з засудженими.

Перспективи подальших досліджень. Практична підготовка персоналу органів та установ виконання покарань до виконання своїх функцій посідає важливе місце в системі професійного навчання, однак потребує подальшого вивчення питання щодо рівнів адаптованості практикантів до подальшої роботи з урахуванням їх індивідуальних психологічних особливостей та вироблення критеріїв оцінки ефективності їх діяльності.

Література

1. Барко В. І. Професійний відбір кадрів до органів внутрішніх справ (психологічний аспект): [монографія] / Барко В. І. - К: Ніка-Центр, 2002. - 296 с.
2. Галай А. О. Організаційно-правові засади формування та функціонування персоналу установ виконання покарання: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07/Галай Андрій Олександрович. - К., 2003. - 229 с.
3. Завацька Л. М. Технології професійної діяльності соціального педагога. Навчальний посібник для ВНЗ. - К.: Видавничий Дім "Слово", 2008. - 240 с.
4. Зеер Э. Ф. Психология профессий: [учебное пособие для студентов вузов] / Зеер Э. Ф. - [2-е изд., перераб., доп.]. - М.: Академический Проект; Екатеринбург: Деловая книга, 2003. - 336 с.
5. Казак Б. Б. Профессиональная психологическая подготовка персонала исправительных учреждений: [учеб., пособие]. / Б. Б. Казак, А. И. Ушатиков. - [2-е изд., испр.] - Рязань: Академия права и управления Федеральной службы исполнения наказаний, 2006. - 147 с.
6. Киселев А. М. Профессиональная подготовка курсантов (слушателей) образовательных учреждений УИС Минюста России и пути ее совершенствования при изучении специальной тактики: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Киселев Александр Михайлович. - Рязань, 2001. - 285 с.
7. Лузгин С. А. Профессиональное самовоспитание сотрудников органов, исполняющих наказания / Лузгин С. А. - Рязань РВШ МВД РФ, 1993. - 123 с. - С. 3-12.
8. Медведев В. С. Проблемы професійної деформації працівників ОВС / Медведев В. С. - К.: РВВ КІВС, 1998. - 244 с.

9. Психологічні особливості професійної діяльності в ОВС України: тези доповідей Всеукраїнської наук.-практ. конф. [Актуальні проблеми юридичної психології, (Київ, 29-30 вересня 2006 р.) / Ред. кол.: Є. М. Мойсеев, В. М. Дзюба, О. М. Джужа та ін. - К.: Київський нац. ун-т внутр. справ, 2006. — 360 с.

10. Столяренко А. М. - М.: Юрайт, 2000. - 288 с.

11. Томина Н. М. Компетентностная модель подготовки специалиста для УИС: [науч.-метод. разработка] / Томина Н. М. - Рязань: Академия права и управления Федеральной службы исполнения наказаний, 2006. - 4.1. - 60 с.

12. Юридична психологія: підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. і фак. /В. Г Андросюк, Л.І. Казміренко, Я.Ю. Кондратьев та ін.]. - К: Видавничий Дім "Ін Юре", 1999. - 352 с.

13. Якимчук Т. В. Шляхи удосконалення системи підбору та навчання кадрів для служби в підрозділах Державної кримінально-виконавчої служби / Якимчук Т. В. // Реалізація кадрової політики в умовах реформування Державної кримінально-виконавчої служби: Збірник матеріалів навчально-методичного семінару - К.: ДДУ ПВП, 2006. - С. 46-52.

14. Якимчук Т.В. Негативні психічні стани особистості в установах виконання покарань та їх психокорекція: дис... канд. психол. наук: 19.00.09 /Якимчук Тимофій Володимирович. -Хмельницький, 2003. - 172 с.

15. Етапи професійної адаптації до служби в органах внутрішніх справ - Професійна адаптація співробітників органів внутрішніх справ. http://Yuroidel.com/ucbeba/profesiina-adaptaciya-spirovitnikiv-organiv-vnutrishnih-sprav_3.html

УДК 378.14.014.13

А.М.ЯСІНСЬКИЙ

доцент кафедри математичного моделювання,
Міжнародного економіко-гуманітарного університету

імені академіка Степана Дем'янчука, к.пед.н.

СОЛОВЕЙ Л.Ч.,

старший викладач кафедри прикладної математики
Міжнародного економіко-гуманітарного університету

імені академіка Степана Дем'янчука

Л.Я.СОЛОВЕЙ

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ МОДЕЛЮВАННЯ У ШКОЛІ

Анотація. Теоретичне дослідження проблем розробки педагогічних програмних засобів вказує на необхідність включити в систему підготовки викладачів основи інфологічного проектування, з цілю підготувати їх до розробки навчальних моделей.

Ключові слова: моделювання, педагогічне моделювання, відкритий інформаційний простір.

Аннотация. Теоретическое исследование проблем разработки педагогических программных средств указывает на необходимость включить в систему подготовки преподавателей основы инфологического проектирования, с целью подготовить их к разработке учебных моделей.

Ключевые слова: моделирование, педагогическое моделирование, открытое информационное пространство.

Annotation. A theoretical study of the development problems of pedagogical software points to the need to include in the training of teachers basics info of projecting, with aim to prepare them for the development of educational models.

Keywords: modeling, pedagogical design, open information space.